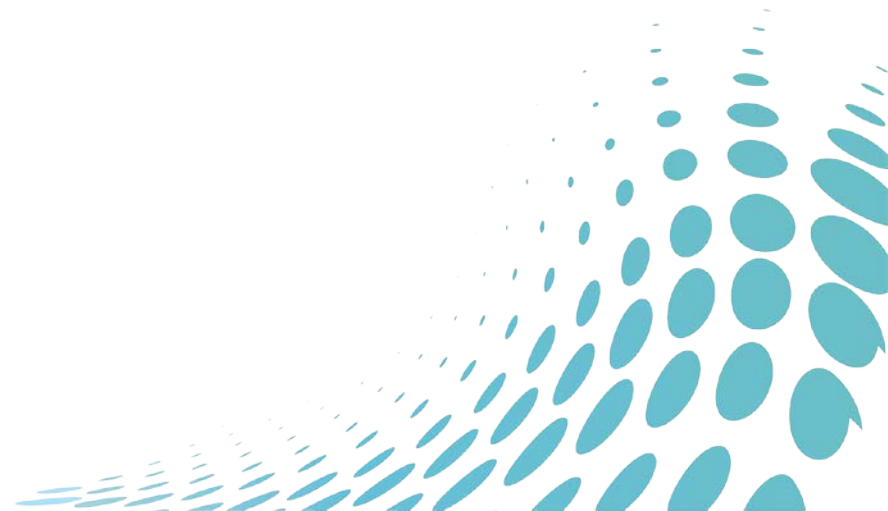

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Siste nytt fra kalkingsfronten

Birgit Solberg, TEFA-seminar 9. mars 2017

Trend – nedgang i innsjøkalkingen

- Forsuringen har avtatt, men nedtrapping skyldes i en del tilfeller motstand mot kalking
- Vannforskriften: Målet med kalkingen er «god økologisk tilstand» - vi kalker for hele økosystemet, ikke bare for fisk.

- Hvis vi uansett ikke har kalkingsmetoder som sikrer bunndyra – er det da ok å kalke kun for fisken?
- Selv om fisken overlever og reproducerer kan de være utsatt for stress på grunn av forsuring. Kan være få flergangsgyttere, kan bruke mer energi på å overleve og mindre på vekst, kan ha begrenset mattilgang fordi insektene er begrenset av forsuring.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Elvekalking

- Vi er gode på å kalke hovedelvene.
- De største lakseelvene i Agder er kalket. Proff kalking – vi greier stort sett å holde pH-kravene, og undersøkelser viser at vannkvaliteten og bunndyrindeksene er gode på kalka strekninger. Men vi kan fortsatt bli bedre.

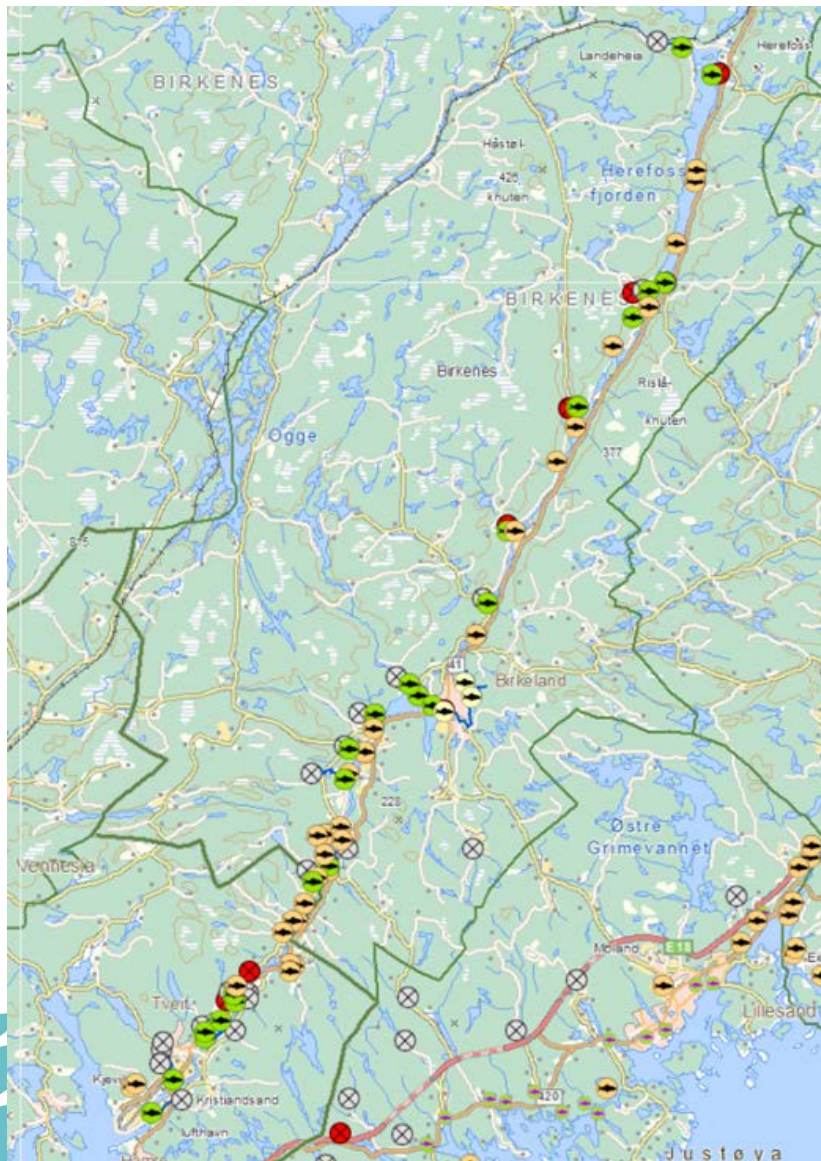
Optimalisering av pågående prosjekter

- **Kan være aktuelt når:**
- **Pågående kalking gir ikke gode nok resultater.** Eks: Audna – eksisterende anlegg greide ikke å sikre hele elvestrekningen - dropp i øvre deler av elva– nytt anlegg er nå bygget ved utløp av ytre Øydnavatnet.
- Eks. Lygna – surt vann fra sideelva Møska kommer inn helt nederst på lakseførende strekning. Kan skape giftige forhold for utvandrende smolt.
- **Utvidelse av omfang kan gi økt produksjon:** Songebekken i Arendalsvassdraget – sur sidegren. Påvirker ikke kalkingen i hovedvassdraget men vil kunne gi betydelig økning i produksjon i elva. Ertseidbekken i Audna
- **Forutsetninger for kalking endrer seg.** Eks: Laksetrapp gir ny lakseførende strekning – da må vi tenke nytt rundt kalking
- **Behov for oppjusteringer av anlegg og bedre tekniske løsninger.** Eks: Tovdalselva – 3 gamle doserere skal erstattes. Hele kalkingsstrategien for Uldalsgreina er oppe til vurdering.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Økt fokus på sidebekker

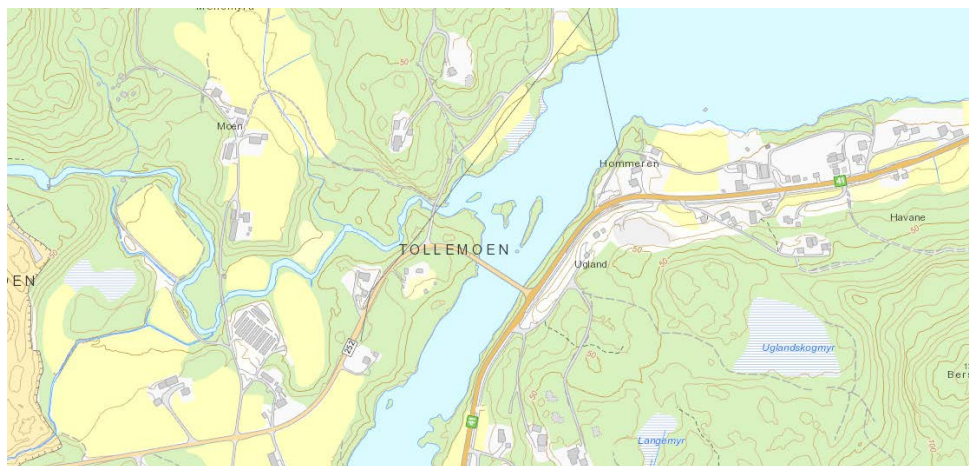

- Mange bekker små... Sidebekker kan til sammen utgjøre et stort produksjonspotensial. I Tovdalselva er det 35 km med sidebekker!
- Ikke alle bekkene må kalkes – fokusere på de med mest produksjonsareal.
- Flere kalkes i dag med skjellsand. Virker det?
- Terrengkalking – kan være aktuelt i små nedbørsfelt med egnet vegetasjon.
- Doserere: dyre investeringer. Kan det bygges enklere og billigere anlegg?

Monebekken i Tovdalsvassdraget

- Kronisk sur – observert fiskedød i gytetida
- Gode gyte- og oppvekstforhold

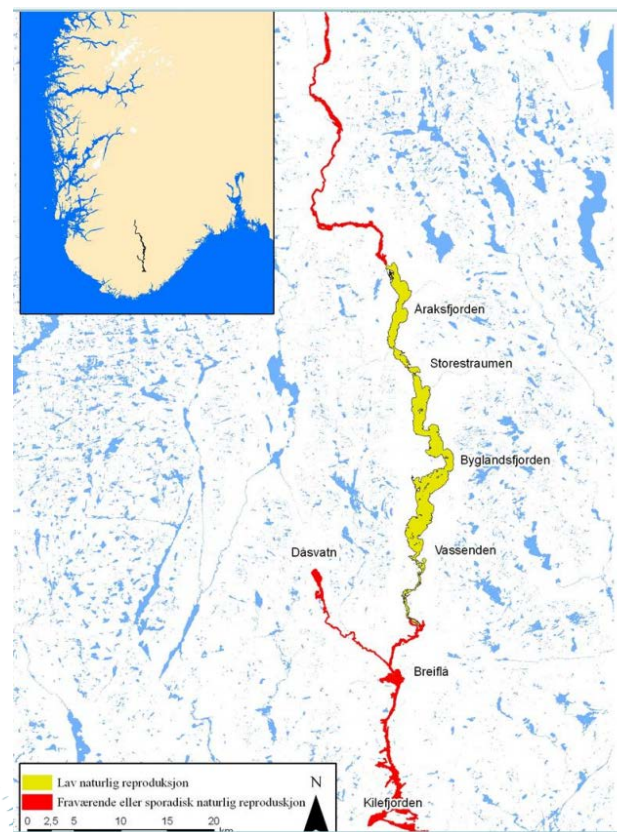

- Legges ut på anbud i løpet av våren - Målet er å få bygd et enkelt, og billig anlegg

Kalking for bleke

- Unik art i verdenssammenheng – en eneste bestand, og den har vi i Otra
- Holdt på å dø ut – forsuring og kraftverk var synderne. Men holdt i live gjennom klekkeri
- Nå vil vi ha bleka opp å gå på egenhånd.
- Forsking på blekas tålegrenser for forsuring
 - Resultatene kommer i vår
- Bygging av anlegg i Dåsåna
 - sikrer vannkvaliteten i et sidefelt til Otra.
- Rykende fersk kalkingsplan for Brokke.

Kalking for elvemusling?

- Viktig art i et økosystem – én musling filtrerer 50 liter vann i døgnet - bidrar til renere vann
- Før var den vanlig på hele Sørlandet – men forsvant mange steder pga forureningen – veldig viktig å ta vare på det som er igjen
- Undersøkelser i 2016 viste at elvemuslingen var i positiv utvikling i Storelva og Audna – responderer kanskje endelig positivt på kalking?
- Planlagt flere undersøkelser i 2017 – kan vi finne elvemusling flere steder?
- Kalking for elvemusling: svenskene mener at pH bør være 6,2 året rundt.
- Vi vurderer å øke pH-kravet i Storelva for å se om det har en positiv effekt for elvemusling.

